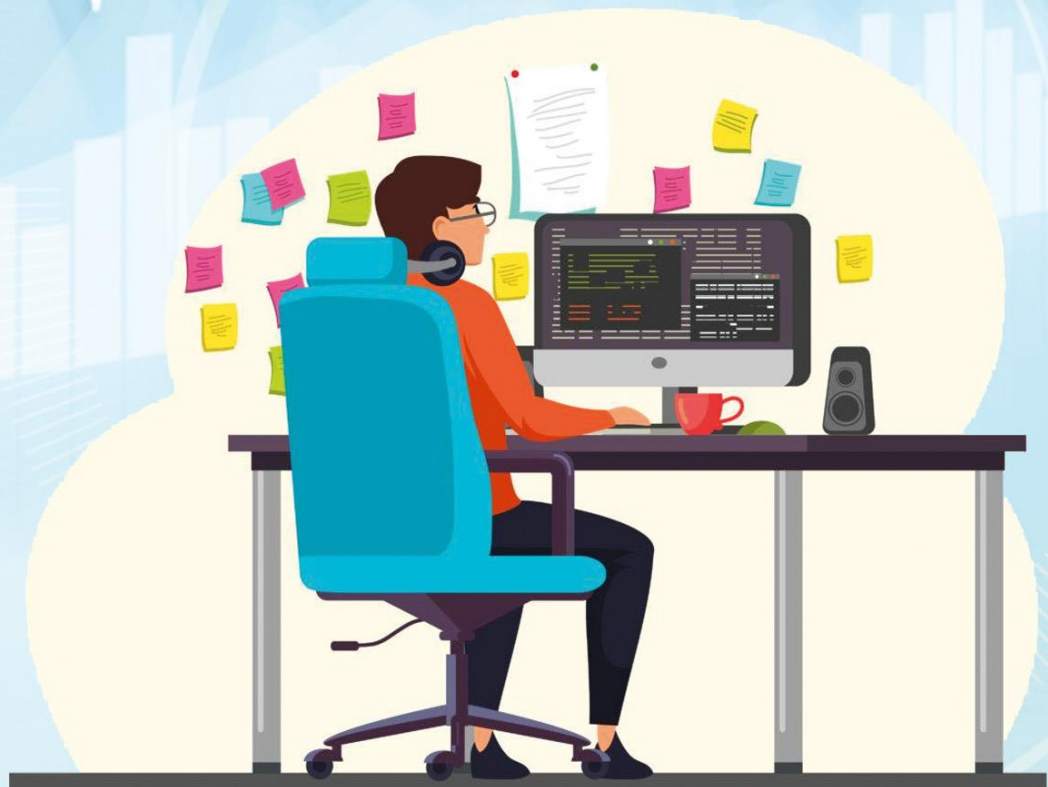

А. В. РУСНАК
І. І. НАДТОЧІЙ

ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У КРИЗОВИХ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

А. В. РУСНАК, І. І. НАДТОЧІЙ

ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У КРИЗОВИХ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

*Методичні вказівки
до виконання контрольних робіт*

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв • НУК • 2024

УДК 658.2
Р 88

Автори: А. В. Руснак, д-р екон. наук, професор;
І. І. Надточій, д-р екон. наук, професор;
Рецензент: М. Д. Балджи, д-р екон. наук, професор

Рекомендовано Методичною радою НУК

Руснак А. В.

Р 88   Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях : методичні вказівки до виконання контрольних робіт / А. В. Руснак, І. І. Надточій. – Миколаїв : НУК, 2024. – 17 с.

Наведено загальні відомості про дисципліну, завдання для виконання контрольної роботи, перелік контрольних питань, а також список рекомендованої літератури.

Призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання.

УДК 658.2

© Руснак А. В., Надточій І. І., 2024
© НУК імені адмірала Макарова, 2024

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньою програмою «Менеджмент організацій та адміністрування» підготовки магістрів передбачено набуття здобувачами вищої освіти знань теорії прийняття управлінських рішень і методів експертних оцінок, а також вмінь організовувати моніторинг в умовах кризових ситуацій та аналізувати його результати, розробляти прогнози розвитку ситуації; застосовувати сучасні методи в процесі підготовки і ухвалення управлінських рішень в умовах кризи, застосовувати методи аналізу й оцінки ризику; розуміти проблеми стійкого розвитку, аналізувати ризики, що пов'язані з діяльністю людини, розробляти та надавати пропозиції (рекомендації) з підвищення рівня безпеки об'єкта.

Програма навчальної дисципліни «Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях» розрахована на здобувачів вищої освіти, які вивчили основи охорони праці та безпеки життєдіяльності. Програма передбачає комплексне застосування набутих компетенцій для обґрунтування та прийняття оптимальних управлінських рішень в умовах ризику та надзвичайних ситуацій.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях» є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

- критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

2. ЗМІСТ ТЕМ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність, види та функціональна наповненість управлінських рішень.

Сутність управлінського рішення. Класифікація управлінських рішень. Функції управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень.

Тема 2. Процес прийняття, організації та контролю виконання управлінських рішень.

Основні підходи до прийняття управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Чинники впливу на процес прийняття управлінських рішень. Технологія прийняття управлінських рішень. Етапи розробки та прийняття управлінського рішення. Організація та контроль виконання управлінських рішень.

Тема 3. Моделі і методи прийняття управлінських рішень.

Методи і способи прийняття рішень. Моделювання при прийнятті управлінських рішень.

Тема 4. Сутність та причини кризових ситуацій.

Поняття кризи та кризової ситуації. Внутрішні та зовнішні причини криз. Наслідки кризового стану.

Тема 5. Види криз і кризових ситуацій та ключові параметри, що їх описують.

Види криз та кризових ситуацій. Ключові параметри, що описують кризу. Заходи щодо подолання кризових ситуацій.

Тема 6. Методи аналізу та прогнозування кризових ситуацій.

Етапи аналізу кризових ситуацій. Методика діагностування та аналізу кризового стану підприємства. Методичні підходи до прогнозування кризових явищ в економіці. Методи прогнозування внутрішніх та зовнішніх криз на підприємстві.

Тема 7. Особливості антикризового управління на підприємстві відповідно до виду криз.

Сутність, мета та функції антикризового управління підприємством. Етапи реалізації ефективного рішення з антикризового управління підприємством. Особливості антикризового управління на підприємстві відповідно до виду криз за сферою виникнення. Антикризове управління при подоланні економічних криз. Антикризове управління при подоланні фінансових криз. Антикризове управління при подоланні соціальних криз. Антикризове управління при подоланні інформаційних криз. Антикризове управління при подоланні криз організаційно-управлінського характеру. Антикризове управління при подоланні виробничо-технологічних криз. Антикризове управління при подоланні криз збуту. Антикризове управління при подоланні криз постачання. Особливості антикризового управління на підприємстві відповідно до виду криз за станом, за масштабом, за причинами.

Тема 8. Поняття та класифікація надзвичайних ситуацій.

Поняття надзвичайних ситуацій. Класифікація надзвичайних ситуацій. Критерії визначення рівня надзвичайної ситуації. Причини та наслідки

виникнення надзвичайних ситуацій. Етапи розвитку надзвичайної ситуації та відповідні заходи цивільного захисту.

Тема 9. Правові та організаційні основи забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Сутність правового регулювання забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях. Державна система запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій.

Тема 10. Розробка та прийняття управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій.

Теоретичні аспекти прийняття управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій. Особливості управління процесом подолання наслідків надзвичайних ситуацій. Застосування елементів SWOT-аналізу при прийнятті управлінських рішень за умов надзвичайних ситуацій.

3. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота охоплює матеріал, який запланований для вивчення в цьому семестрі, а саме теми 1-10.

Головною метою контрольних завдань – є перевірка самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях», ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу, а також вміння аналітично працювати над розробкою заданих питань.

Кожному здобувачу вищої освіти видається індивідуальний варіант контрольного завдання, номер якого визначається відповідно до порядкового номеру у відомості успішності (табл. 1).

Таблиця 1

Порядковий номер у відомості успішності	Номер варіанту контрольної роботи
1	1
2	2
...	...
30	30

Варіант контрольного завдання містить два теоретичних питання, що приблизно рівні за складністю. Питання складені таким чином, щоб можна було охопити основні аспекти матеріалу, що вивчається в процесі самостійної роботи.

Загальний обсяг контрольної роботи повинен становити не більше 15 сторінок друкованого тексту аркушу стандартного формату А4 (21×29,7 см).

Текст необхідно набирати в текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14 пт, накреслення шрифту – нормальне.

Міжрядковий інтервал – полуторний. Поля: верхнє, нижнє, праве, – по 2,0 см, ліве - 2,5 см.

Контрольна робота може бути виконана і від руки. В такому випадку робота має бути написана розбірливо. Якщо в роботі будуть наводитися цитати

або дослівний текст з іншої літератури, то обов'язково повинні бути зроблені посилання на першоджерело. Посилання виконується шляхом вказівки в квадратних дужках номеру літературного джерела за списком використаної літератури, наведеного в роботі.

Список використаної літератури повинен бути представлений в роботі обов'язково. Він оформляється згідно з вимогами ДСТУ.

При виконанні контрольної роботи здобувачі можуть користуватися і іншою літературою, не наведеною в списку рекомендованої літератури. Зразок оформлення титульного аркушу контрольної роботи представлено в додатку.

4. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Варіант 1

1. Система моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій.
2. Поняття кризи, суть і зміст кризового стану. Внутрішні та зовнішні

причини криз.

Варіант 2

1. Наслідки кризового стану
2. Центри управління в особливих умовах, дії сил реагування на НС.

Варіант 3

1. Моніторинг потенційно небезпечних об'єктів.
2. Управління при введенні режиму підвищеної готовності.

Варіант 4

1. Методи прогнозування та їх класифікація.
2. Наслідки кризового стану.

Варіант 5

1. Прогнозування методом найменших квадратів.
2. Поняття, ознаки, види криз. Криза, як статичний процес.

Варіант 6

1. Кризові фази. Поняття управління кризою.
2. Основні заходи з проведення моніторингу та збору даних про обстановку, аналізу інформації та її оцінці.

Варіант 7

1. Форми регулювання PR-діяльності. Основні вимоги до спеціалістів у зв'язку з громадськістю.
2. Організація мір по забезпеченню життєдіяльності населення в умовах виникнення і розповсюдження НС.

Варіант 8

1. Рівняння регресійної моделі.
2. Основні заходи з проведення моніторингу та збору даних про обстановку, аналізу інформації та її оцінці.

Варіант 9

1. Парний регресійний аналіз. Коефіцієнт кореляції.
2. Органи управління силами ліквідації НС. Організація управління силами реагування на НС.

Варіант 10

1. Множинний регресійний аналіз.
2. Кризовий менеджмент та управління НС.

Варіант 11

1. Системний аналіз як основа теорії прийняття управлінських рішень.
2. Основні заходи органів управління силами реагування на НС.

Варіант 12

1. Основні наукові категорії теорії прийняття рішень.
2. Структура системи антикризового управління . Функції системи.

Варіант 13

1. Чинники, що характеризують кризу. Система управління кризовою ситуацією.

2 Організація управління силами і засобами в умовах надзвичайних ситуацій (кризи), стратегія управління.

Варіант 14

1. Моніторинг надзвичайних (кризових) ситуацій.
2. Принципи прогнозування надзвичайних ситуацій.

Варіант 15

1. Кореляційно-регресійний аналіз і його застосування для визначення ступеню впливу відповідних факторів на розвиток небезпечних явищ.

2. Задача прийняття управлінських рішень в умовах кризи.

Варіант 16

1. Рівняння регресійної моделі. Парний регресійний аналіз.
2. Основні завдання управління в НС (в умовах кризи).

Варіант 17

1 Етика PR: основні документи та принципи. PR-спеціаліст, як менеджер. PR та креативність.

2. Теорія обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

Варіант 18

1. Система моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій.
2. Організація управління в кризових ситуаціях.

Варіант 19

1 Наслідки кризового стану.

2. Концепція управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: мета і етапи реалізації Концепції, шляхи та способи розв'язання проблеми.

Варіант 20

1. Основні завдання управління в НС (в умовах кризи).
2. Основні положення Плану виконання ДСНС України заходів щодо реалізації Концепції управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Варіант 21

1. Коефіцієнт кореляції.
2. Загальні підходи щодо оптимізації управлінських рішень

Варіант 22

1. Моніторинг потенційно небезпечних об'єктів.

2. Поняття кризового управління.

Варіант 23

1. Моніторинг надзвичайних ситуацій. Система моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій: порядок функціонування та суб'єкти.

2. Системний аналіз як основа теорії прийняття управлінських рішень.

Варіант 24

1. Державна система моніторингу довкілля: основна мета і завдання системи.

2. Форми регулювання PR-діяльності.

Варіант 25

1. Засоби моніторингу геологічної небезпеки.

2. Парний регресійний аналіз.

Варіант 26

1. Засоби моніторингу пожежовибухонебезпечних об'єктів.

2. Парний регресійний аналіз. Коефіцієнт кореляції.

Варіант 27

1. Класифікація методів прогнозування.

2. Загальні підходи щодо оптимізації управлінських рішень

Варіант 28

1. Засоби моніторингу біологічної небезпеки.

2. Основні наукові категорії теорії прийняття рішень.

Варіант 29

1. Засоби гідромоніторингу.

2. Кризовий менеджмент та управління НС.

Варіант 30

1. Державна система моніторингу довкілля: організація і функціонування системи.

2. Основні завдання управління в НС (в умовах кризи).

5. ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Сутність управлінського рішення.
2. Класифікація управлінських рішень.
3. Функції управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень.
4. Основні підходи до прийняття управлінських рішень.
5. Умови прийняття управлінських рішень.
6. Чинники впливу на процес прийняття управлінських рішень.
7. Технологія прийняття управлінських рішень.
8. Етапи розробки та прийняття управлінського рішення.
9. Організація та контроль виконання управлінських рішень.
10. Методи і способи прийняття рішень.
11. Моделювання при прийнятті управлінських рішень.

12. Теоретичні аспекти прийняття управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій.

13. Особливості управління процесом подолання наслідків надзвичайних ситуацій.

14. Застосування елементів SWOT-аналізу при прийнятті управлінських рішень за умов надзвичайних ситуацій.

15. Принципи управління класичної наукової школи.

16. Принципи управління американської наукової школи.

17. Характеристика видів управлінських рішень.

18. Переваги та недоліки групового підходу до прийняття рішень.

19. Переваги та недоліки системи участі при прийнятті управлінських рішень.

20. Обставини, які знижують ефективність реалізації рішення.

21. Економіко-логічні методи аналізу управлінських проблем.

22. Економіко-математичні методи аналізу управлінських проблем.

23. Основні методи управління.

Контрольні питання до 2-го модуля

24. Поняття кризи та кризової ситуації.

25. Внутрішні та зовнішні причини криз.

26. Наслідки кризового стану.

27. Види криз та кризових ситуацій.

28. Ключові параметри, що описують кризу.

29. Заходи щодо подолання кризових ситуацій.

30. Етапи аналізу кризових ситуацій.

31. Методика діагностування та аналізу кризового стану підприємства.

32. Методичні підходи до прогнозування кризових явищ в економіці

33. Методи прогнозування внутрішніх та зовнішніх криз на підприємстві.

34. Сутність, мета та функції антикризового управління підприємством.

35. Етапи реалізації ефективного рішення з антикризового управління підприємством.

36. Особливості антикризового управління на підприємстві відповідно до виду криз за сферою виникнення.

37. Антикризове управління при подоланні економічних криз.

38. Антикризове управління при подоланні фінансових криз.

39. Антикризове управління при подоланні соціальних криз.

40. Антикризове управління при подоланні інформаційних криз.

41. Антикризове управління при подоланні криз організаційно-управлінського характеру.

42. Антикризове управління при подоланні виробничо-технологічних криз.

43. Антикризове управління при подоланні криз збуту.

44. Антикризове управління при подоланні криз постачання.

45. Особливості антикризового управління на підприємстві відповідно до виду криз за станом, за масштабом, за причинами.

46. Поняття та основні параметри кризи на макрорівні.
47. Кризовий стан як об'єкт управління.
48. Загальні правила методології та технології прогнозування кризи на підприємстві.
49. Сутність стратегічної кризи.
50. Сутність кризи прибутковості.
51. Характеристика кризи ліквідності.
52. Статистичні методи аналізу кризових явищ.
53. Розрахунково-конструктивні методи аналізу кризових явищ.
54. Абстрактно-логічні методи аналізу кризових явищ.
55. Методи (заходи) антикризового управління.
56. Характеристика специфічних та зв'язуючих функцій антикризового управління підприємством.
57. Контроль як функція антикризового управління.

Контрольні питання до 3-го модуля

58. Поняття надзвичайних ситуацій.
59. Класифікація надзвичайних ситуацій.
60. Критерії визначення рівня надзвичайної ситуації.
61. Причини та наслідки виникнення надзвичайних ситуацій.
62. Етапи розвитку надзвичайної ситуації та відповідні заходи цивільного захисту.
63. Сутність правового регулювання забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.
64. Державна система запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій.
65. Основні уражаючі фактори НС та їх параметри.
66. Уразливість і стійкість роботи ПНО в надзвичайних ситуаціях.
67. Структура техногенних аварій та їх причини.
68. Основні норми Кодексу Цивільного захисту України.
69. Основні положення Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
70. Основні положення Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану».
71. Принципи управління ризиками в процесі ліквідації надзвичайних ситуацій.
72. Принципи управління процесом подолання наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру.
73. Принципи управління процесом подолання наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Артюшин Л.М., Мосов С.П., Охрименко О.Р. Праця в особливих умовах. К.: Хімджест, 2004. 94 с.
2. Василенко В.А. Менеджмент устйчивого розвитку підприємств: монографія. К.: Центр учебной літератури, 2005. 648 с.
3. Василенко О.В. Антикризове управління підприємством: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 504 с.
4. Види надзвичайних ситуацій та їх класифікація [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/12090613/bzhd/vidi_nadzvichaynih_situatsiy_klasifikatsiya (дата звернення: 05.02.2022).
5. Виноградський М.Д., Шканова О.М. Організація праці менеджера. К., 2002. 518 с.
6. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень: підручник. К.:Кондор, 2009. 187 с.
7. Городня Т.А., Мойсеєнко І.П. Економічна та фінансова діагностика. Львів: «Магнолія 2006», 2008. 282 с.
8. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії. К.: Знання, 2006. 481 с.
9. Дикань С.А., Зима О.Є. Безпека в галузі та надзвичайних ситуаціях. Університетський курс: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. 273 с.
10. ДК 019:2010 Класифікатор надзвичайних ситуацій. К.: Держспоживстандарт України, 2010. 19 с.
11. Дмитрієв І.А., Близнюк А.О., Онісіфорова В.Ю. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства: монографія. Харків, 2014. 216 с.
12. Докуніна К.І. Антикризове управління підприємством: сутність поняття та функції. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36. С. 113-116.
13. Дребот С.Д. Формування системи індикаторів кризових явищ. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vntu/2009_19_1/pdf/63.pdf (дата звернення: 23.07.2021).
14. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. На заміну ДСТУ 3891–99 ; Чинний від 2014.01.01. К.: Мінекономрозвитку України, 2014. IV, 17 с. (Національний стандарт України).
15. Іванюта С.М. Антикризове управління. К.: Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
16. Карпунь І.Н. Антикризіві заходи на підприємстві: управління, стратегія, цілі та завдання: монографія. Львів: «Магнолія 2006», 2008. 440 с.
17. Ковалевська А.В. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством». Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 140 с.
18. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-

методологічні засади та практичний інструментарій. К.: Київський національний торговельно-економічний ун-т, 2001. 580 с.

19. Методические материалы для проведения семинаров «Экономические причины банкротства и санация предприятий». Deloitte&Touche, 2001.

20. Михалева Е.П. Менеджмент: конспект лекций: 2-е изд. М: Издательство Юрайт, 2014. 191 с.

21. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навч. посібник. Ред.: Ф.Ф. Бутинець, М.М. Шигун. Житомир: ЖДТУ, 2004. 352 с.

22. Онісіфорова В.Ю., Болотова Т.М. (2020). Алгоритм реалізації та заходи антикризового управління підприємством. С. 119-127. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/218738> (дата звернення: 19.08.2021).

23. Осовська Г.В., Осовський О.А. Основи менеджменту. К.: «Кондор», 2003. 664 с.

24. Подсолонко А.О. Менеджмент: теорія і практика. К.: ЦУЛ, 2003. 370 с.

25. Поняття та види надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс]. URL: <http://mego.info/матеріал/№-1-поняття-та-види-надзвичайних-ситуацій> (дата звернення: 23.05.2022).

26. Посібник з управління надзвичайними ситуаціями. Система управління надзвичайною ситуацією (ICS). *Берегова охорона США*. Вашингтон, окр. Колумбія, 20593. 2001. 254 с.

27. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник. К.: Атіка, 2008. 240 с.

28. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги кризового та екстреного втручання: Наказ Міністерства соціальної політики України від 01.07.2016 р. № 716. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-16) (дата звернення: 23.07.2021).

29. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 35. Ст. 237.

30. Птахіна О.М. Антикризове управління. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. 164с.

31. Руснак А.В., Ломоносов А.В., Ломоносова О.Е., Надточій І.І. Прийняття управлінських рішень в кризових та надзвичайних ситуаціях. Миколаїв: Іліон, 2023. 266 с.

32. Самуэльсон П.А., Нордхаус В.Д. Экономика. М.: Вильямс, 2014. 1360 с.

33. Ситник Г.П. Взаємозумовленість кризових та надзвичайних ситуацій у контексті публічного управління у сфері національної безпеки. С. 180-193. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/8/17.pdf>. (дата звернення: 21.07.2021).

34. Терещенко О.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2000. 412 с.

35. Технічна енциклопедія TechTrend: веб-сайт. URL: <http://techtrend.com.ua> (дата звернення: 04.04. 2021).

36. Хіт Р. Кризовий менеджмент для керівників: пер. з англ. К.: Наукова думка, 2002. 566 с.

37. Чернявский А.Д. Антикризисное управление. К.: МАУП, 2000. 208 с.

38. Шегда. А.В. Менеджмент: Навчальний посібник. К.: «Знання», 2002. 584 с.
39. Шершньова З.Є., Багацький В.М., Гетманцева Н.Д. Антикризове управління підприємством / Заг. ред. З.Є. Шершньова. К.: КНЕУ, 2007. 680 с.
40. Шморгун Л.Г. Менеджмент організацій: навч. посіб. К., 2010. 452 с.

Допоміжна література

41. Андрушко О.Б., Горбачовська М.Р. Моделювання діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, 2006. № 2 (552). С. 158-163.
42. Антонюк Н.А. Прогнозування в антикризовому управлінні в умовах реформування. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія Економіка. Вип. 2(12), 2019. С. 15-20.
43. Банера Н.П. Антикризове управління як один із шляхів виходу із фінансової кризи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаїв, 2016. №10. С. 266-269.
44. Бобровська О.Ю. Еволюція прогнозування розвитку соціально-економічних процесів: стан і напрямки удосконалення. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11boysnu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11boysnu.pdf) (дата звернення: 22.07.2021).
45. Бреус С.В., Семченко Є.О. Методи та моделі прийняття управлінських рішень. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 24. С. 117-122.
46. Галушко О.І. Визначення поняття «криза» та параметрів, що описують кризу на підприємстві. *Магістеріум*. Вип. 14. Економічні студії. 2004. С. 52-55.
47. Даніч В.М. Визначення кризового стану підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2013. №4. С. 208-218.
48. Денисюк О.Г., Дерев'янка О.Ю. Сутність, класифікація та причини виникнення криз у діяльності підприємств. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2015. № 1 (71). С. 80-90.
49. Костецький В. Формування стратегії антикризового управління підприємством. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 8. Ч. 2. С. 208-211.
50. Костіна О.М., Методи та моделі діагностики кризового стану підприємства. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*, 2012. № 4. С. 91-97.
51. Кривов'язюк І.В. Методологія діагностування кризового стану підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*, 2011. № 22/2011. С. 32-40.
52. Кухта П.В. Кризи, їх причини та наслідки. *Ефективна економіка*. № 10, 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1439> (дата звернення: 22.07.2021).
53. Мирошниченко Ю.В., Вдовіченко А.С. Антикризове управління на підприємствах малого та середнього бізнесу. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. Харків, 2020. №25. С. 119-132. DOI: <http://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2020.24.0.119>.
54. Морозов Є.Ю. Антикризіві заходи в системі управління підприємством. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2018. № 3. С. 114-120.

55. Обиденнова Т.С., Гусаров О.О., Антипцева О.Ю. Методи прийняття управлінських рішень в умовах розроблення, впровадження та функціонування системи менеджменту інформаційної безпеки. *Проблеми системного підходу в економіці*. № 2(70), 2019. С. 153-157.
56. Овсак О.П., Іващенко О.В. Теоретико-методичні аспекти діагностики кризи збуту підприємства. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: збірник наукових праць*. К.: НАУ, 2011. Вип. 29. 330 с.
57. Онісіфорова В.Ю., Болотова Т.М. (2020). Алгоритм реалізації та заходи антикризового управління підприємством. С. 119-127. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/218738> (дата звернення: 19.08.2021).
58. Погріщук Г.Б., Присяжнюк С.В. Ідентифікація фінансової кризи на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип. 3. С. 463-469.
59. Посібник з управління надзвичайними ситуаціями. Система управління надзвичайною ситуацією (ICS). *Берегова охорона США*. Вашингтон, окр. Колумбія, 20593. 2001. 254 с.
60. Рубан В.М. Теоретичні аспекти кризи та антикризового управління. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2014. Т. 19. Вип. 2/2. С. 154–157.
61. Сулім А.О. Методичні підходи до аналізу кризових явищ в організаціях. *International Electronic Scientific Journal "Science Online"*. URL: <http://nauka-online.com/> (дата звернення: 12.07.2021).
62. Тарасова Г.О. Прогнозування кризових явищ під час управління розвитком промислового підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 4 (15), 2018. С. 247-253.
63. Терент'єва А.В. Можливість застосування елементів SWOT-аналізу при прийнятті управлінських рішень за умов надзвичайних ситуацій. *Інвестиції: практика та досвід*. № 3, 2013. С. 93-95.
64. Терлецька Ю.О. Антикризова діагностика підприємства: методи, способи та умови застосування. *Вісник Донецького університету. Серія В: Економіка і право*, 2006. Т. 2. № 1. С. 504-509.
65. Тюріна Н.М., Шатайло О.А. Антикризовий потенціал: сутнісні характеристики та структуризація. *БізнесІнформ*. 2018. № 5. С. 434-439.
66. Хандій О.О. Антикризові інструменти управління підприємством: практичні аспекти реалізації. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 4. С. 186-192. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2012_4_24 (дата звернення: 23.08.2021).
67. Хомяков В.І. *Менеджмент підприємства*. К.: Кондор, 2009. 434 с.
68. Шатайло О.А. Особливості використання антикризового потенціалу в антикризовому управлінні на підприємстві. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 2 (88). С. 98-105. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2019-2\(88\)-98-105](https://doi.org/10.26642/jen-2019-2(88)-98-105).
69. Шестопалова О.В. Економічно-кризові ситуації на підприємстві та механізми їх подолання. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 1. С. 119-122.
70. Яковчук Р.С., Саміло А.В. Теоретичні аспекти розробки та прийняття управлінських рішень в умовах надзвичайних ситуацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10, 2017. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1134> (дата звернення: 21.12.2022).

Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Сайт ради національної безпеки і оборони України:
<http://www.rainbow.gov.ua>.
4. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua>.
5. Сайт Міністерства екології та природних ресурсів України:
<http://www.menr.gov.ua>.
6. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій:
<http://www.mns.gov.ua>.
7. Сайт Міжнародної організації цивільної оборони <http://www.icdo.org>.
8. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста <http://www.icrc.org>.
9. Сайт Товариства Червоного Хреста України <http://www.redcross.org.ua>.
10. Сайт Української асоціації римського клубу: <http://clubofrome.org.ua>.
11. Сайт постійного представництва України при ООН:
<http://www.uamission.org>.
12. Сайт північноатлантичного альянсу (НАТО): <http://www.nato.int>.

ЗМІСТ

1.	Мета та завдання навчальної дисципліни.....	3
2.	Зміст тем навчальної дисципліни.....	4
3.	Загальні вимоги до підготовки та оформлення контрольної роботи	5
6.	Перелік контрольних завдань.....	6
5.	Питання для модульного контролю знань	8
6.	Рекомендовані джерела інформації.....	11

Навчальне видання

РУСНАК
Алла Валентинівна
НАДТОЧІЙ
Ірина Ігорівна

**ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
У КРИЗОВИХ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ**

*Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи з дисципліни*

Друкується в авторській редакції

Формат 60×84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 1,0. Тираж 100 пр. Зам. № 1561.

ВИДАВЕЦЬ

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54025
E-mail: publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2506 від 25.05.2006 р.

2018

2017

2016

FINANCE

2016

